Bundel - Raadsinformatiebijeenkomst van 8 oktober 2024

1 Watertransitie en drinkwatertekort
Tijd: 19.30 - 20.45 uur
Locatie: oude Stadhuis
Beleidsterrein: Openbare Ruimte / Portefeuillehouder: Susanne Schilderman
Agendeerders: Charlotte Passier (Volt), Nadia Stylianou (D66), Cees Bos (Stadsbelang Utrecht), Jantine Zwinkels (CDA)
Motivatie:
De beschikbaarheid van drinkwater is steeds minder vanzelfsprekend. Inmiddels zijn ook de eerste waarschuwingen afgegeven dat nieuwe woningen vanaf 2030 geen water meer uit de kraan krijgen. Om te voorkomen dat het watertekort de volgende stikstofcrisis of netcongestieproblematiek wordt, dienen we als gemeente te onderzoeken wat wij kunnen doen om onderdeel te zijn van de oplossing. De agenderende partijen willen met experts in gesprek gaan over de uitdaging waar wij voor staan, wat wij als gemeente kunnen doen om onderdeel van de oplossing te zijn en wat is de visie van de gemeente op de watertransitie.
De fracties willen weten:
1. Voor welke uitdaging staan we met het oog op het (toekomstig) drinkwatertekort?
o Wat is de urgentie van het drinkwatertekort?
o Welk risico loopt Utrecht met het oog op een toekomstig drinkwatertekort?
o Wat zijn de knelpunten met het oog op dit tekort? Welke sectoren worden hierdoor geraakt en wat zijn mogelijke economische consequenties?
2. Wat kunnen we tegen een drinkwatertekort doen?
o Welke rol hebben de verschillende bestuurslagen en organisaties m.b.t. voldoende en veilig drinkwater?
o Welke oplossingsrichtingen zijn er?
3. Wat is de visie van de gemeente op de watertransitie?
o Wat is de visie van de gemeente Utrecht om de transitie naar een circulair en duurzaam watersysteem (watertransitie) te maken?
o Wat doen we op dit moment in Utrecht om een drinkwatertekort te voorkomen?
o Welke keuzes zouden we nog kunnen maken? Wat zijn daar de gevolgen (voor- en nadelen) van?

Watertransitie en drinkwatertekort-Concept-doc-Info-en-Bijdragen-deelnemers Web
presentatie raad Utrecht okt 2024 -bijdrage KWR
GU RIB Drinkwatervraagstuk 8-10-2024
Presentatie RIB gemeenteraad Utrecht DT - bijdrage Vitens

1.1 SV 2023 nr. 201 Dreigend watertekort (met antwoord)

Dossier 4160 voorblad
Beantwoording SV2023 nr 201 over Dreigend watertekort

1.2 Vitens: mogelijk geen drinkwateraansluiting bij nieuwe woningen - Charlotte Passier (Volt), mede namens Kirsten Alblas (ChristenUnie), Marijn de Pagter (VVD), David Bosch (UtrechtNu!), Jantine Zwinkels (CDA) en Nadia Stylianou (D66)

Dossier 4162 voorblad
MV 2 Vitens mogelijk geen drinkwateraanlsuiting bij nieuwe woningen

1.3 Watertekort in 2030 ? - Charlotte Passier (Volt) mede namens Wilma Duitscher (EenUtrecht), Lisanne Snippe (Partij voor de Dieren), Titus Stam (PvdA), Myrthe Minnaert (BIJ1) en Rachel Heijne (GroenLinks)

Dossier 4161 voorblad
MV 4 Watertekort in 2030

2 Stoppen met beboeten van buitenslapers

Tijd: 19.30 – 20.30 uur
Locatie: oude Stadhuis
Beleidsterrein: Openbare orde en Veiligheid / Portefeuillehouder: Sharon Dijksma
Geagendeerd door Stevie Nolten (BIJ1) Titus Stam (PvdA) Mahaar Fattal (GroenLinks) Sjaak van Bemmel (Partij voor de Dieren) Mahmut Sungur (DENK) Ruben Snijder (Student & Starter) en Gert Dijkstra (EenUtrecht)
Motivatie:
De agenderende fracties willen informatie ophalen over het mogelijk stoppen met beboeten van buiten slapen. Hoewel buiten slapen doorgaans niet vaak beboet zou worden, tonen cijfers en ervaringen uit de stad aan dat dit in de praktijk regelmatig gebeurt. Het college komt na de zomer met een brief over dit onderwerp en het mogelijk schrappen van buiten slapen uit de APV en ambtenaren zullen een korte toelichting geven over de stand van zaken. Tijdens deze RIB komen dus vooral partners en experts uit het veld aan het woord die in gesprek gaan met raadsleden.
Het doel van de raadsinformatiebijeenkomst is het ophalen van informatie uit de stad over wat de situatie is omtrent buiten slapen en het stoppen met het beboeten hiervan. Tevens heeft deze RIB als doel om te verkennen of het mogelijk is om dit punt hierover in de APV te schrappen (artikel 2:31).
Vragen aan maatschappelijke organisaties
- Van welke organisatie zijn jullie?
- Hoe krijgen jullie hier in de praktijk te maken het onderwerp, zijn er onderlinge verschillen tussen mensen die beboet worden voor buiten slapen?
- Hoe gaat de doelgroep hiermee om?
- Wat is jullie visie op het huidige beleid?
- In hoeverre is verbieden/beboeten van buiten slapen nodig voor de begeleiding naar zorg? (en zo niet, wat is er wel nodig?)
Vragen aan gemeente
- Om hoeveel mensen gaat het in de afgelopen drie jaar? Hoeveel mensen worden herhaaldelijk beboet?
- Waarom kiest de gemeente Utrecht ervoor om dit beleid te voeren terwijl ze er in andere steden, bijv Rotterdam, mee stoppen?
- Ook al is het in principe beleid dat er niet beboet wordt voor buiten slapen, hoe controleert de gemeente dat dit daadwerkelijk niet gebeurt?

Infoblad Stoppen met beboeten buitenslapers WEB

3 Veiligheid rond thuiswedstrijden van FC Utrecht
Tijd: 20.30 – 21.30 uur
Locatie: oude Stadhuis
Beleidsterrein: Openbare orde en Veiligheid, Sport / Portefeuillehouders: Sharon Dijksma, Eva Oosters
Geagendeerd door Bert van Steeg (CDA), Derk van Bergen (ChristenUnie), Maarten Koning (D66), Ruud Maas (Volt), Gert Dijkstra (EenUtrecht), Tess Meerding (VVD), Mahaar Fattal (GroenLinks) en Titus Stam (PvdA)
FC Utrecht speelt een belangrijke rol in de stad. Iedere thuiswedstrijd trekt ruim 20.000 bezoekers en FC Utrecht kan worden gezien als een echte volksclub. De thuiswedstrijden gaan helaas ook gepaard met grote veiligheidsuitdagingen. De confrontaties tussen supporters en met politie waren afgelopen jaar vaker onderdeel van discussie in de raad. De fracties van CDA, ChristenUnie, D66, Volt, EenUtrecht, VVD, PvdA, Denk en GroenLinks hebben naar aanleiding van deze incidenten behoefte aan een informatiebijeenkomst met betrokken partijen.
Doel van de bijeenkomst is een beter beeld te krijgen van de veiligheidsuitdagingen in en om het stadion, de stappen die afgelopen jaren gezet zijn, de inzet van politie/ME en FC Utrecht zelf en de supportersgroepen die de rellen veroorzaken. Op basis van deze informatie willen genoemde fracties praten over stappen die nog kunnen worden gezet om het verloop van thuiswedstrijden van FC Utrecht te verbeteren.

infoblad Veiligheid rond thuiswedstrijden van FC Utrecht WEB

Watertransitie en drinkwatertekort

Basisinformatie

Datum	08 Oktober 2024
Gespreksleider	Cees Bos
Tijd	19.30 – 20.45 uur
Zaal	Stadhuishal
Werkvorm	Regulier
Portefeuillehouder	Susanne Schilderman
Vervolg	Dit onderwerp is nog niet geagendeerd voor een debat in de commissie Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte Wilt u nog informatie delen met raadsleden, stuur dit naar raadsinformatiebijeenkomst@utrecht.nl
Links naar	Website gemeente en facebook
Deelnemers	Drie deelnemers, Vitens Een deelnemer, KWR Een deelnemer, Gemeente Utrecht Een deelnemer, Provincie Utrecht Een deelnemer, HDSR Twee deelnemers

Programma

- 19:30 – 19:40 Opening en voorstellen
- 19:40 – 19:55 Presentatie Vitens en aansluitend vragen van raadsleden
- 19:55 – 20:15 Presentatie KWR en aansluitend vragen van raadsleden
- 20:15 – 20:30 Presentatie gemeente Utrecht en aansluitend vragen van raadsleden
- 20:30 – 20:40 Mogelijkheid tot gesprek
- 20:40 – 20.45 Afronding en conclusie welk vervolg geven we hier aan?

Motivatie

Agendeerders
Charlotte Passier (Volt), Nadia Stylianou (D66), Cees Bos (Stadsbelang Utrecht), Jantine Zwinkels (CDA)

Motivatie
De beschikbaarheid van drinkwater is steeds minder vanzelfsprekend. Inmiddels zijn ook de eerste waarschuwingen afgegeven dat nieuwe woningen vanaf 2030 geen water meer uit de kraan krijgen. Om te voorkomen dat het watertekort de volgende stikstofcrisis of netcongestieproblematiek wordt, dienen we als gemeente te onderzoeken wat wij kunnen doen om onderdeel te zijn van de oplossing.

De agenderende partijen willen met experts in gesprek gaan over de uitdaging waar wij voor staan, wat wij als gemeente kunnen doen om onderdeel van de oplossing te zijn en wat is de visie van de gemeente op de watertransitie.

- Voor welke uitdaging staan we met het oog op het (toekomstig) drinkwatertekort?
  - Wat is de urgentie van het drinkwatertekort?
  - Welk risico loopt Utrecht met het oog op een toekomstig drinkwatertekort?
  - Wat zijn de knelpunten met het oog op dit tekort? Welke sectoren worden hierdoor geraakt en wat zijn mogelijke economische consequenties?
- Wat kunnen we tegen een drinkwatertekort doen?
  - Welke rol hebben de verschillende bestuurslagen en organisaties m.b.t. voldoende en veilig drinkwater?
  - Welke oplossingsrichtingen zijn er?
- Wat is de visie van de gemeente op de watertransitie?
  - Wat is de visie van de gemeente Utrecht om de transitie naar een circulair en duurzaam watersysteem (watertransitie) te maken?
  - Wat doen we op dit moment in Utrecht om een drinkwatertekort te voorkomen?
  - Welke keuzes zouden we nog kunnen maken? Wat zijn daar de gevolgen (voor- en nadelen) van?

Bijdrage

-

8-10-2024

Watertransitie in perspectief

Roberta Hofman-Caris
Marette Zwamborn

KWR

Bridging Science to Practice

Over KWR

Locatie: Nieuwegein

Nederland

Aandeelhouders: drinkwaterbedrijven

10 Nederlands en 1 Vlaams

Medewerkers: ± 200

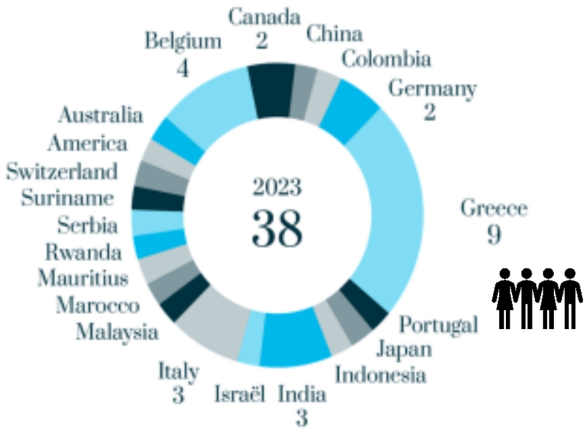
± 160 onderzoekers, 38 nationaliteiten

Motto: Bridging Science to Practice

Werkveld: watercyclus- watersysteem

Systeemperspectief: voorbeeld vanuit de energietransitie in Nederland

Zonnepanelen op locale schaal:

- Positieve business-case voor woningeigenaren
- Positieve milieu-impact: lager gebruik van fossiele brandstoffen

Succesvolle maatregel, groeiend aandeel in de energiemix…

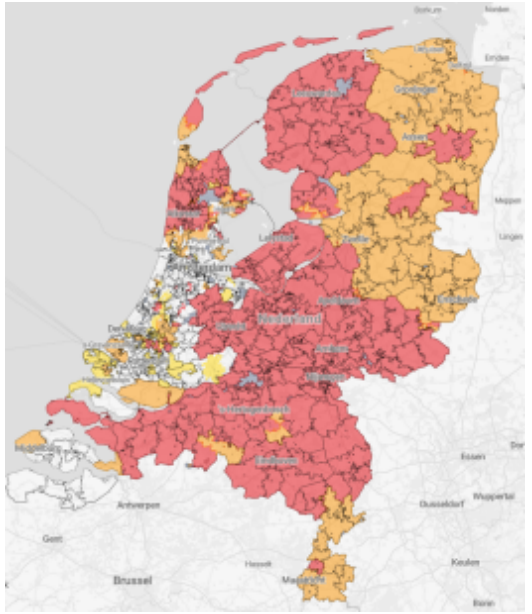
… leidt tot netcongestie op een hoger systeemniveau

- Business-case verandert door aanpassing financiële voorwaarden
- Op systeemniveau is de duurzaamheidswinst afgetopt

Lesson learned: bekijk het vanuit systeemperspectief!

- Het centrale elektriciteitsnetwerk fungeert als buffer en back-up
- Capaciteit baseren op lokaal gebruik, oost-west oriëntatie panelen
- Op zoek naar bestemming voor elektriciteit overschot op zonnige dagen

Electricity net congestion map (Netbeheer Nederland)

Bron: KWR projecten over water, energie & circulariteit - Power-to-X system design

Transities – wat & waarom?

Waarom energietransitie:

- Klimaatverandering
- Beperkte beschikbaarheid fossiele brandstoffen
- Groeiende vraag (bevolking, levensstandaard)

Doel:

- Een schone, betaalbare, betrouwbare, circulaire, zekere, veilige en eerlijke energievoorziening

Aspecten:

- Globaal, regionaal en lokale schaal
- Trend: hybride systeem centraal + decentraal
- Vraag en aanbod koppelen in ruimte en tijd: transport en opslag zijn belangrijk!

Waarom watertransitie:

- Klimaatverandering en toenemende vervuiling
- Beperkte beschikbaarheid schone waterbronnen
- Groeiende vraag (bevolking, levensstandaard)

Doel:

- Een veilige, betaalbare, betrouwbare, circulaire, zekere en eerlijke watervoorziening met minimale milieu-impact

Aspecten:

- Regionale en lokale schaal (hydrologisch systeem)
- Trend: hybride systeem centraal + decentraal
- Vraag en aanbod koppelen in ruimte en tijd: transport en opslag & volksgezondheid!

Knelpunten

Waterkwantiteit

Tekorten door droogte

- Druk in drinkwaterleiding, aansluiting nieuwe bedrijven en woonwijken
- Meer inwoners en hoger verbruik pp
- Industriewater
- Landbouw

Soms te veel water door piekbuien

Te weinig kwalitatief geschikt water

Waterkwaliteit

- Lozingen industrie en landbouw
- Afstroming
- RWZI-effluent: meer en hogere concentraties geneesmiddelen enz.
- KRW 2027

Bewustwording publiek

Soorten maatregelen

Waterbesparing

- Technische maatregelen in huis
- Gedragsverandering

Decentrale maatregelen

- Meer lokaal gebruik maken van water (regenwateropvang)
- Huishoudwater of andere soorten water, niet van drinkwaterkwaliteit
- Hergebruik van grijs/zwart water

Centrale maatregelen

- Grootschalige opslag in meren of in grondlagen
- Gebruik andere bronnen (bijvoorbeeld oppervlaktewater)
- Hergebruik van RWZI-effluent

Aanpak

Water is onderdeel van **watersysteem**

Problemen niet één voor één aanpakken

Voorbeeld:

- Beken vaak 70 % RWZI effluent
- Hergebruik: waar moeten de vissen dan in zwemmen?

Oplossing:

hele systeem tegelijkertijd aanpakken!

Samenwerking in waterketen – systeemperspectief!

Maatregelen: schaalniveau en betrokken partijen

Schaalniveau	Regie-houder	Voorbeelden van maatregelen
Centraal niveau, regionaal	Drinkwaterbedrijven en waterschappen	Grootschalige opslag in meren, grondlagen, Gebruik andere bronnen (oppervlaktewater) Hergebruik van RWZI-effluent
Decentraal: Woonwijk ⋮ ⋮ Gebouwniveau	…??? Eindgebruikers (bewoners, bedrijven)	Lokale zuivering en hergebruik Cascadering van watergebruik Gebruik andere bronnen (regenwater) On-site waterhergebruik Waterbesparing (technische maategelen) Waterbesparing (gedragsverandering)

Rijk, provincie, gemeente — Beleid, regelgeving, stimuleren, support

Watertechnologie bedrijven — Ontwikkeling en verkoop van oplossingen

Onderzoek — Inzicht, co-creatie, validatie van oplossingen

Gebaseerd op diverse collectieve onderzoeksprojecten in BTO-WiCE, TKI Watertechnologie and EU-projecten

Waterbesparing: wat is het potentieel?

Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing: huishoudelijk drinkwatergebruik per hoofd van de bevolking van 100 liter per dag in 2035

Wat is het (theoretische) potentieel van 25 waterbesparende maatregelen?

- Berekeningen gebaseerd op het SIMDEUM model
- Scenario's met combinatie van maatregelen

Top-5 maatregelen (lpppd):

1. Verplichte cascadering drinkwater bestaande woningen: 21,3
2. Verplichte regenwater in toilet en buitenkraan: 12,5
3. Sturing marktaanbod waterzuinige douche: 9,8
4. Communicatie over kosten van energiegebruik: 7,0
5. Persoonlijke feedback met slimme meters: 5,7

	Type of measures		
	Behaviour	Legal	Economic
Recurrent	★		★
One-time decisions		★	

Dr. Koop S.H.A., Dr. Brouwer S. en Dr. Zeidan M. 100 liter per persoon per dag. Welke waterbesparingsmaatregelen zijn nodig? BTO 2023.037

Waterbesparing: Vlaams voorbeeld

Situatie:

Regenwateropvang, zoveel mogelijk in huis gebruiken (wc, wasmachine, tuin)

Voordelen:

- Minder drinkwatergebruik
- Minder wateroverlast door buien
- Meer bewustzijn

Nadelen

- Kosten 10 x drinkwater
- Milieu-impact 4 x drinkwater
- Wanverbindingen: besmettingen drinkwater in straat/wijk
- DW bedrijf zelfde installatie maar lagere verkoop
- Waterkwaliteit, langer verblijf in leiding
- Evenveel afvalwater (in B anders geregeld dan in NL)
- Dak B 100 m^2, dak NL 60 m^2

Waterbesparing door gedragsverandering: wat zegt de wetenschap?

Kennis overdracht
Verhogen van eigen effectiviteit
Sociale normen
Framing
Tailoring/gepersonaliseerde feedback
Emotionele shortcuts
Priming
Nudging

System 1 5%
Slow, reflective, conscious choices

System 2 95%
Quick, impulsive, automatic choices

Als ik mijn haren was, dan zet ik de douche uit

Als ik ga douchen, dan zet ik eerst een liedje van 5 minuten aan (ter inspiratie '5 minute long songs' op Spotify)

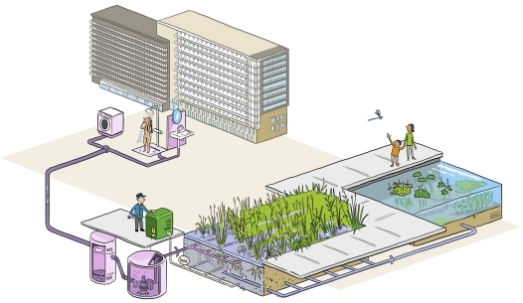
Koop, S. H. A., Van Dorssen, A. J., & Brouwer, S. (2019). Enhancing domestic water conservation behaviour: A review of empirical studies on influencing tactics. J Environ Manage, 247, 867-876. https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2019.06.126
Klip, H. (2023). Pilot Vitens: Stimuleren gebruik van kleine wc-knop kansrijke gedragsinterventie. H2O Actueel. https://www.h2owaternetwerk.nl/h2o-actueel/pilot-vitens

Decentrale oplossingen: Pilot locaties op wijkniveau

- Waterbesparende maatregelen
- Aparte riolen grijs en zwart water
- Microverontreinigingen verwijderen
- Terugwinnen nutriënten (meststof)
- Terugwinnen energie
- Water voor beregening groen

SUPERLOCAL, Kerkrade

Jenfelder Au, Hamburg

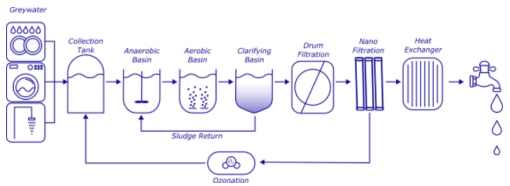

De Nieuwe Dokken, Gent

Helsingborg, Zweden

ANCHOR
Interreg North Sea
Co-funded by the European Union

Decentrale oplossingen: drivers and barrieres

Aanjagers en bijdragende factoren

- Uitputting van waterbronnen
- Langere periodes met droogte
- Meer regenwaterafvoer
- Circulaire processen
- Stijgende waterkosten
- Stijgende energiekosten voor warm kraanwater
- Zelfvoorzienendheid
- Beperkt vertrouwen in overheden en organisaties
- Risicoacceptatie
- Wettelijke verplichtingen, subsidies
- Gebieden met lage bevolkingsdichtheid

Barrières

- Volksgezondheid, waterkwaliteitsproblemen
- Monitoring & controle
- Verantwoordelijkheid voor onderhoud
- Kosten, schaalvoordelen
- Geen of beperkte duurzaamheidswinst
- Publieke acceptatie
- Wettelijke aspecten
- Huidig watersysteem effectief en efficiënt
- Focus op maatregelen in plaats van op overkoepelende doel.

Alphen, H.J. van Duuren, D. van, Koop, S.H.A.,: Decentrale watersystemen, potentie, impact en gevolgen voor drinkwaterbedrijven. KWR BTO 2018.013

Aandachtspunten decentrale oplossingen

VEILIGHEID

- Weinig waterbewustzijn bij publiek
- Mogelijke wanverbindingen
- Onvoldoende analyses
- Wie is verantwoordelijk voor onderhoud?

Kosten

- Opvang en eventuele behandeling per m^3 water minstens 10 x zo duur dan huidige systeem

Milieu-impact

- Impact kleinschalige installaties groter dan grootschalige zuivering

Volksgezondheid

Belangrijkste aspecten:

- Monitoringsprogramma waterkwaliteit voor central system past niet bij decentral system (kosten)
- Waarborgen waterkwaliteit op basis ontwerp-/typeverificatie-/operationele monitoring
- Bedrijfsvoering en onderhoud
- Focus op beheersing groei van pathogenen in decentrale systemen (Legionella pneumophila en andere opportunistische pathogenen)

Centrale drinkwatersystemen in Nederland

17 millioen klanten

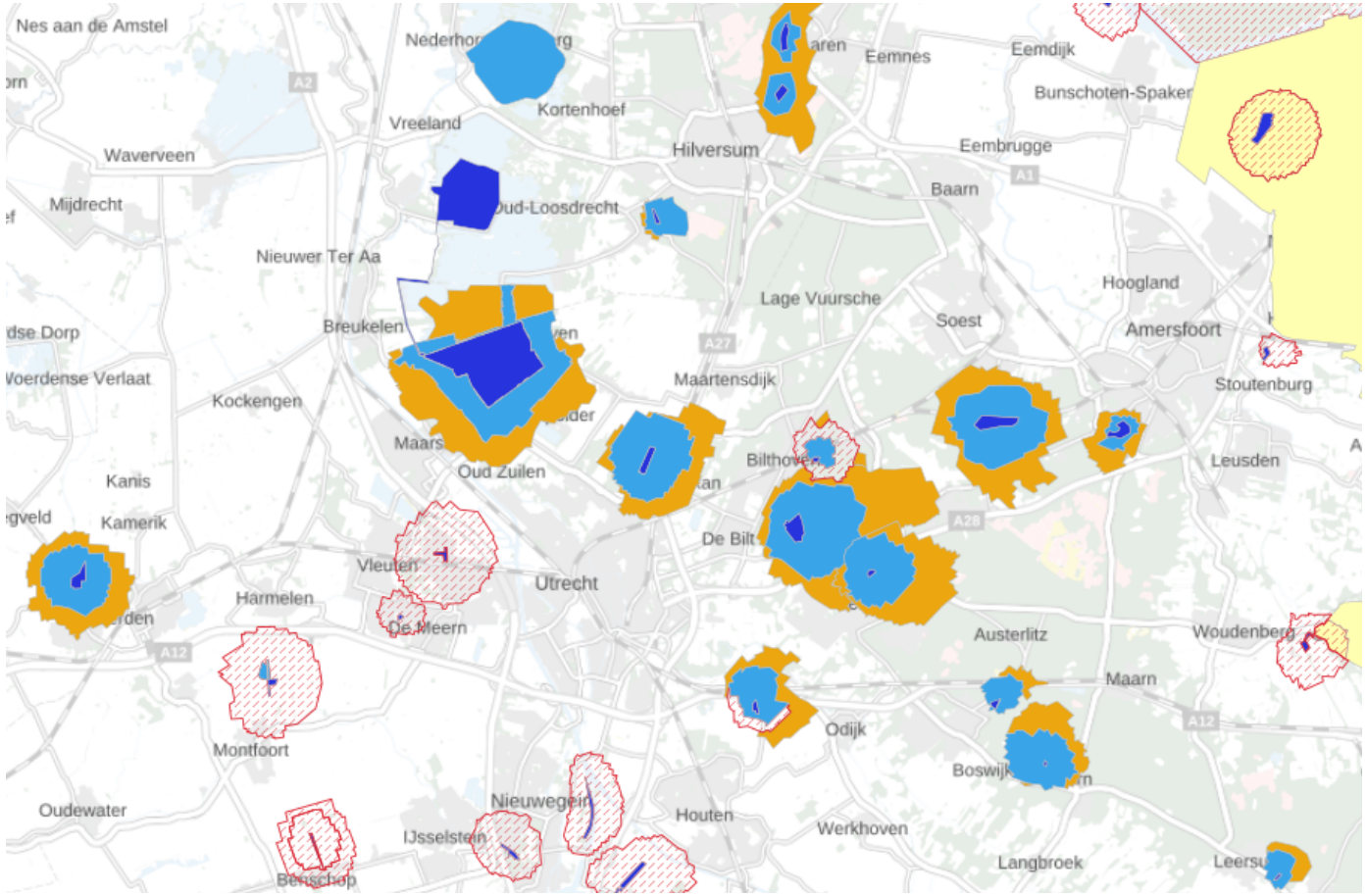
10 drinkwaterbedrijven

4 laboratoria

67 waterkwaliteitsparameters

560.000 monsters jaarlijks getest

Drinkwaterwinningen in de omgeving van Utrecht

Grondwaterbeschermingskaart
- Waterwingebied
- Grondwaterbeschermingsgebied
- 100-jaarszone
- Intrekgebied
- Boringsvrije zone

Bron: Nationaal georegister – grondwaterbeschermingkaart rivm_20240401_gwb2024

Rioolwaterzuiveringen in de omgeving van Utrecht

rwzi	zuivert afvalwater van	loost op
1. Breukelen	Breukelen, Kockengen	A'dam-Rijnkanaal
2. Bunnik	Bunnik, Odijk, Werkhoven, 't Goy	Kromme Rijn
3. De Bilt	De Bilt, Groenekan, Maartensdijk, Westbroek, Hollandsche Rading, Bilthoven, Den Dolder	Biltse Grift
4. De Meern	De Meern, Harmelen, Vleuten	Leidsche Rijn
5. Driebergen	Driebergen-Rijsenburg, Doorn	Langbroekerwetering
6. Houten	Houten, Schalkwijk, Tull en 't Waal	A'dam-Rijnkanaal
7. Leidsche Rijn	Leidsche Rijn, Vleuterweide, Haarzuilens, Maarssen	A'dam-Rijnkanaal
8. Lopik	Lopik, Benschop, Polsbroek, Jaarsveld	Lek
9. Maarssenbroek	Deze zuivering wordt gesloopt, De werkzaamheden ervan worden overgenomen door de installatie in Leidsche Rijn	
10. Montfoort	Montfoort, Linschoten	Hollandse IJssel
11. Nieuwegein	Nieuwegein, IJsselstein	Lek
12. Oudewater	Oudewater	Hollandse IJssel
13. Rhenen	Rhenen, Elst, Amerongen, Leersum	Nederrijn
14. Utrecht	Utrecht, Oud-Zuilen	Vecht
15. Wijk bij Duurstede	Wijk bij Duurstede, Langbroek, Cothen	A'dam-Rijnkanaal
16. Woerden	Woerden, Kamerik, Zegveld, Driebruggen, Waarder, Nieuwerbrug	Oude Rijn
17. Zeist	Zeist, Austerlitz	Zeister Grift

Bron: website HDSR

Systeemperspectief

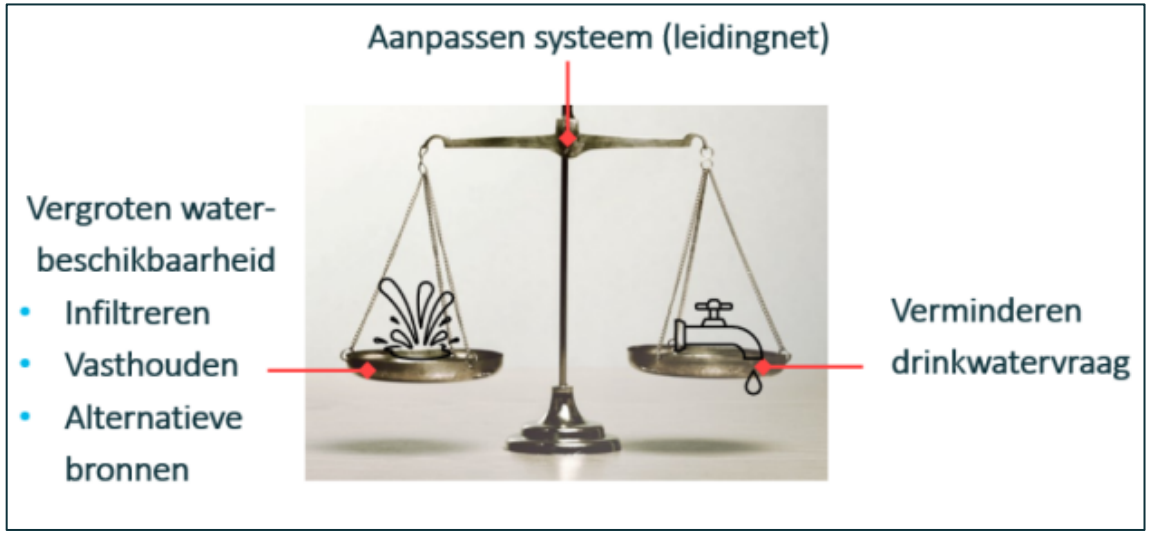
waterbesparing én duurzame balans tussen watervraag en waterbeschikbaarheid

Verminderen drinkwatervraag door besparing en decentrale maatregelen:

- Brede inzet op alle mogelijke maatregelen is nodig om de besparingsambitie te behalen.
- De drinkwaterbesparingsopgave is een gezamenlijke opgave van overheid, drinkwaterbedrijven en consumenten.

Centrale maatregelen voor vergroten waterbeschikbaarheid:

- Structurerende keuzes
- Afwegingen in een systeembenadering
- Verbinding transities in de ruimtelijke omgeving
- Ook het vergroten van waterbeschikbaarheid is een gezamenlijke opgave!

Watertransitie in perspectief

Oplossingsrichtingen en kanttekeningen:

- Waterbesparing: deel-oplossing, richt publiekscampagnes slim in
- Decentrale oplossingen op wijkniveau, let op:
  - Trend naar hybride systemen (centraal+decentraal)
  - Wie werken samen, wie heeft de regie?
  - Wat zijn koppelkansen?
  - Kleiner schaalniveau, hogere kosten?
  - Check of er sprake is van milieuwinst in de keten?
  - Gevolgen voor centrale drinkwaternet, riool en afvalwaterzuivering?
  - Volksgezondheid!!! (kwaliteitscontroles, aansluitingen, nagroei, …)
- Centrale oplossingen: samenwerking met alle partners óók noodzakelijk

Take home: bekijk watertransitie in systeemperspectief

Research perspectives of KWR

The Circular Water Cycle as a future vision for 2050.

KWR

Groningenhaven 7
3433 PE Nieuwegein
The Netherlands

T +31 (0)30 60 69 511
E info@kwrwater.nl
I www.kwrwater.nl

@KWR_Water KWR KWR_Water

Roberta Hofman
Roberta.Hofman@KWRwater.nl

Marette Zwamborn
Marette.Zwamborn@KWRwater.nl

Watertransitie en drinkwatertekort

8 oktober 2024

Erwin Rebergen

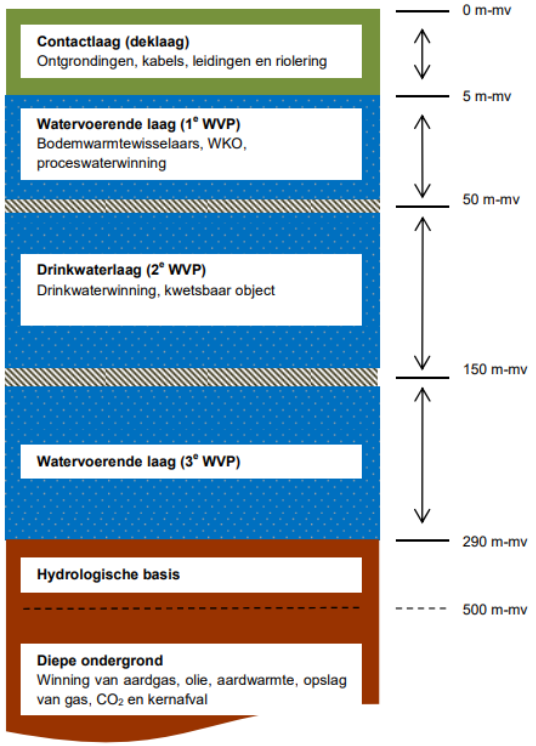
Gemeente Utrecht

Onderwerpen

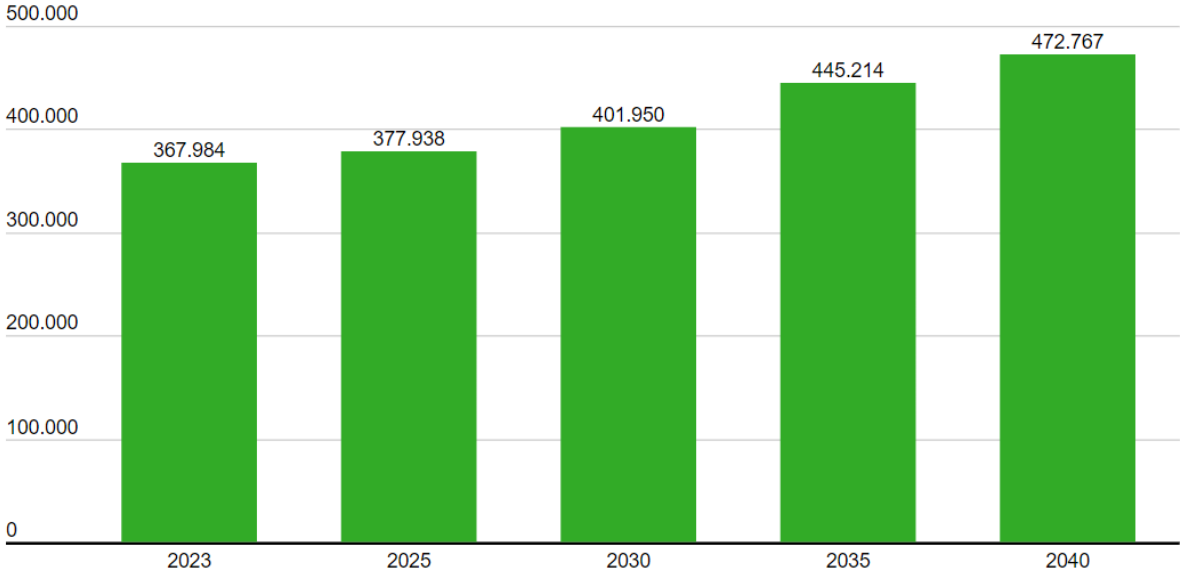
1. Uitdagingen
2. Beschermen bestaande winningen
3. Uitbreiding capaciteit bestaande en ontwikkeling nieuwe wingebieden
4. Verminderen vraag door drinkwaterbesparing
5. Wat doet Utrecht nog meer

Uitdagingen

1. Kwaliteit diepere grondwater en daarmee bestaande winningen onder druk
2. Toename vraag drinkwater door groei van de stad.
   100.000 inwoners extra tot 2040 ofwel toename vraag drinkwater 4,8 miljoen m3 (+25%), tenzij drinkwaterbesparing

Figuur 1.1 – Inwonertal Utrecht volgens Bevolkingsprognose 2023, 1 januari 2023–2040

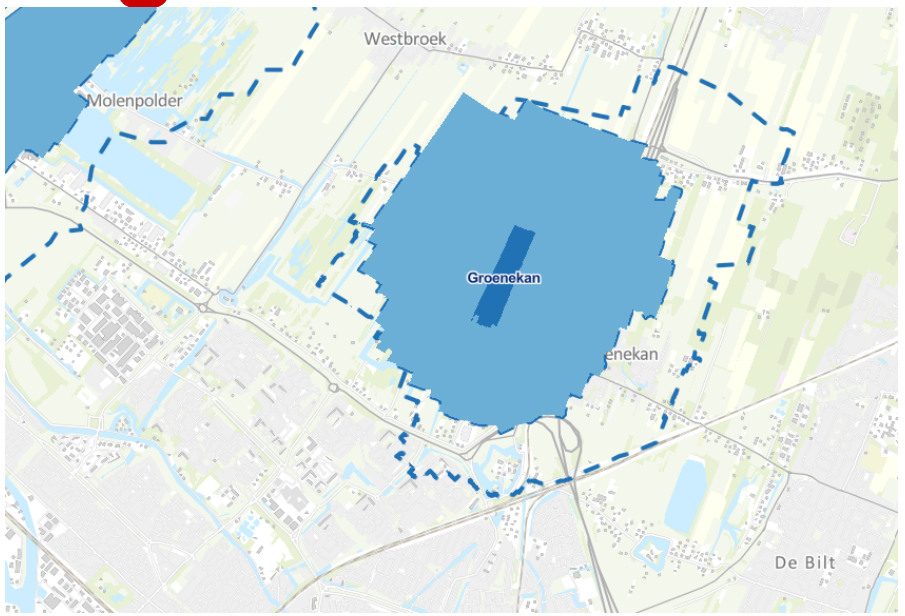
Gemeente Utrecht

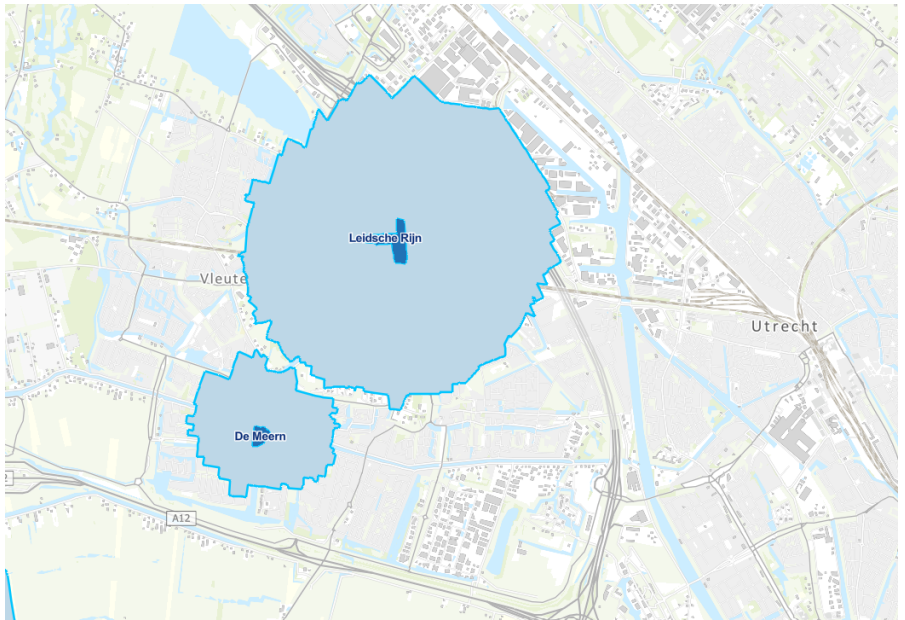
Beschermen bestaande winningen

Bestaande grondwaterwinningen binnen gemeente Leidsche Rijn, De Meern en klein deel Groenekan

Huidige beperkingen

- Boringvrije zone De Meern en Leidsche Rijn. Binnen deze zone zijn boringen dieper dan 40 m niet toegestaan (dus op die diepte ook geen warmte-koude-opslag (wko) systemen).
- Grondwaterbeschermingsgebied Groenekan kent volledig verbod op ondiepe wko systemen, maar ook beperkingen voor lozingen afstromend regenwater, grond- en funderingswerken

Gemeente Utrecht

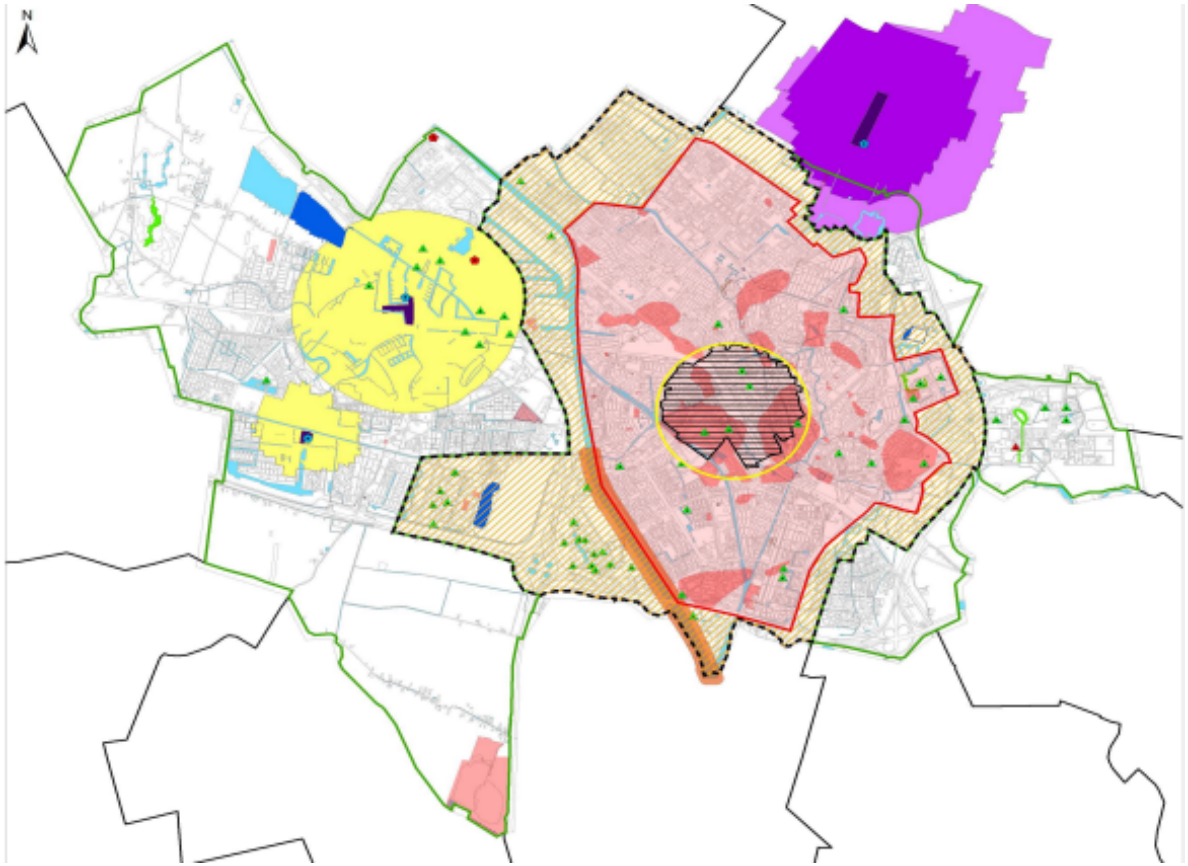
Beschermen bestaande winningen

Gebiedsplan gebiedsgericht grondwaterbeheer (vastgesteld 2015)

- Geen boringen tot in 2e watervoerend pakket, tenzij voor onderzoek of geen toename kans op verontreinigingen. Speelt in Beurskwartier en Papendorp.
- Beperken verspreiding verontreinigingen 1e watervoerend pakket tot dynamische zone (roze op de kaart)
- Bij verontreiniging in bufferzone (oker en gearceerd geel op de kaart) dient gemeente maatregelen te nemen ter voorkoming van verspreiding.

Plan wordt herzien in 2027 (planvorming herziening is gestart).

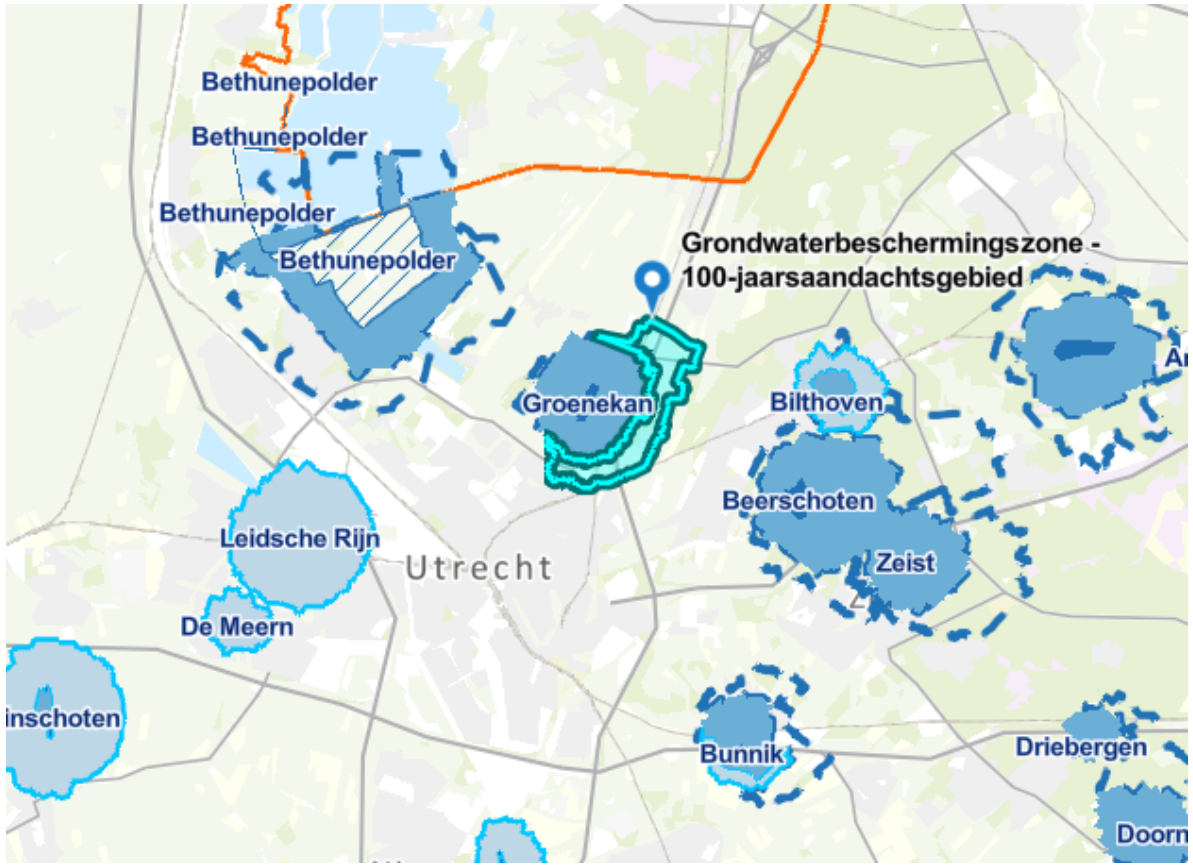
Bij de herziening wordt met een nieuwe verbeterd geohydrologische model gekeken naar de verspreiding en de oorzaken van verspreiding (denk aan uitbreiden winningen, effecten WKO's of aanleg van ondergrondse bouwwerken)

Gemeente Utrecht

Uitbreiding bestaande en ontwikkeling nieuwe wingebieden

1. Mogelijke uitbreiding Groenekan, heeft geen gevolgen voor contouren grondwaterbeschermingsgebied. Onderzoek naar andere gevolgen loopt.
2. Utrecht heeft ook belang bij andere uitbreidingen van bestaande en ontwikkeling van nieuwe wingebieden in buurgemeenten.

Gemeente Utrecht

Verminderen vraag: landelijk beleid

Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing.

Doel:

- Drinkwaterverbruik van nu 130 liter/inwoner per dag naar 100 liter/inwoner per dag in 2035
- Zakelijk verbruik 20% omlaag in 2035
- waterbewust bouwen als standaard en bewezen techniek in 2035
- Beperken laagwaardig gebruik drinkwater

Hoe:

- Voorlichting en stimulering drinkwaterbesparende technieken
- Eventueel beprijzing, slimme meters
- Eventueel verplichting drinkwaterbesparende technieken bij nieuwbouw in het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL)
- Drinkwaterscans bij zakelijke gebruikers

Verminderen vraag: gemeente Utrecht

- We stimuleren het slim gebruiken van regenwater en oppervlaktewater i.p.v. drinkwater voor tuinen, openbaar groen, sportvelden via subsidie, voorlichting en het geven van het goede voorbeeld.
- We houden bij alle ingrepen in het fysieke domein zoveel mogelijk regenwater vast en/of infiltreren het, waarmee we de grondwatervoorraad zo goed mogelijk aanvullen (beleid Visie Klimaatadaptatie en Visie Water en Riolering).
- We stimuleren drinkwaterbesparing door koppeling rioolheffing aan drinkwatergebruik. Geldt nu alleen voor grootverbruikers (>250 m3 per jaar), we onderzoeken consequenties als we voor iedereen de rioolheffing (deels) koppelen aan het drinkwatergebruik.
- We wachten de landelijke besluitvorming over drinkwaterbesparende maatregelen in de woning af.

WATER PROOF 030

Geef regen de ruimte

Gemeente Utrecht

Wat doet Utrecht nog meer

1. We ondersteunen als aandeelhouder de lobby van Vitens bij het Rijk om meer financieringsruimte te krijgen voor een duurzame en toekomstbestendige infrastructuur, waarbij we steeds blijven toetsen wat de gevolgen zijn voor het drinkwatertarief.
2. We nemen in de nieuwe Beleidsnota Ondergrond beleid op voor bescherming van het drinkwater en de bestaande ondergrondse hoofdinfrastructuur.
3. We stemmen werkzaamheden af en werken samen waar mogelijk. We streven naar een intentieovereenkomst en mogelijk op de langere termijn een convenant met Vitens om dit in te vullen (ook met Stedin) .

Gemeente Utrecht

Vragen?

Gemeente Utrecht

(Drink)waterbeschikbaarheid

Utrecht

08 oktober 2024

water voor nu en later

Vitens

Vitens in een paar cijfers

365/24/7 drinkwater voor een derde van Nederland

6 miljoen klanten

1.635 medewerkers

361 miljoen m³ kraanwater in 2023

€ 1,28 voor 1.000 liter kraanwater

klanten geven ons een 8,5

water voor nu en later

Vitens

water winnen, zuiveren en leveren

2.648 hectare duurzaam beheerd natuurgebied

105 wingebieden

93 productiebedrijven

48.000 km leiding

Over Vitens

Naamloze vennootschap met publieke aandeelhouders:

- Gemeenten
- Provincies

De aandeelhouders zijn het hoogste orgaan en beslissen over de drinkwatertarieven

Alle bestuursorganen hebben een zorgplicht voor een duurzame openbare drinkwatervoorziening

Betrokken partijen

- **Vitens** levert voldoende drinkwater van goede kwaliteit
- De **Provincie** is bevoegd gezag voor waterwinvergunningen en is hoeder grondwater en kan, net als vele gemeenten, aandeelhouder zijn.
- De **Inspectie Leefomgeving en Transport** is toezichthouder en controleert of de drinkwaterwet wordt nageleefd
- De **Gemeenten** doen het waterbeheer stedelijk gebied en verstrekken bouwvergunningen voor nieuwe winningen en beschermen grondwaterwingebieden.
- De **Waterschappen** doen het waterbeheer (grondwater peil, sloten e.d.), waterveiligheid (dijken, rioolwaterreiniging)

De Utrechtse opgave voor drinkwater

Drinkwater niet meer vanzelfsprekend

Drinkwatervoorziening

‘Zekerheid dat er altijd drinkwater is staat onder druk’

AD NIEUWS REGIO

Officieel watertekort vanwege droogte: ‘Denk goed na of je je auto moet wassen’

MET VIDEO Door de aanhoudende droogte heeft Nederland officieel een watertekort, zo kondigt de regering aan. Het schaarse water zal volgens wettelijke afspraken worden verdeeld, zodat dijken, veengebieden en zeer kwetsbare natuur zo lang mogelijk worden voorzien van water. In de komende weken volgen mogelijk meer maatregelen.

deVolkskrant

OPINIE

Opinie: Ons watersysteem is toe aan een grondige verbouwing, vergelijkbaar met de Deltawerken

Door klimaatverandering staat ons steeds vaker extreem weer te wachten. Zowel droge als kletsnatte perioden zullen normaal worden. Daar moeten we op anticiperen in ons waterbeleid, stellen Gé van den Eertwegh en Gerrit Hiemstra.

Gé van den Eertwegh en **Gerrit Hiemstra** 20 juni 2023, 15:07

Kraanwater

Voldoende drinkwater van hoge kwaliteit is niet meer vanzelfsprekend

Peter van der Velden

Kraanwater, foto ter illustratie © Hollandse Hoogte / ANP

Tekort drinkwater breekt bedrijven op die willen uitbreiden: Vitens verkoopt ‘nee’

ARNHEM - Waterbedrijf Vitens maakt zich grote zorgen over de beschikbaarheid van het drinkwater in onze regio. Meerdere grote bedrijven die willen uitbreiden en extra water wilden afnemen kregen in 2021 al ‘nee’ te horen. Komend jaar zal dat vaker gebeuren, waarschuwt Vitens.

▲ Er zit volop PFAS in ons grondwater. © Robin Hilberink / fotobewerking de Stentor

Grote zorgen over schadelijke PFAS: ‘Risico’s voor drinkwater en natuur’

PFAS bedreigen de kwaliteit van het grondwater. Dat concluderen de Nederlandse provincies na metingen. De schadelijke chemische stoffen zijn in grote delen van het land aangetroffen.

Castor van Dillen 22-02-24, 17:00 **Laatste update:** 22-02-24, 20:28

De Utrechtse drinkwateropgave

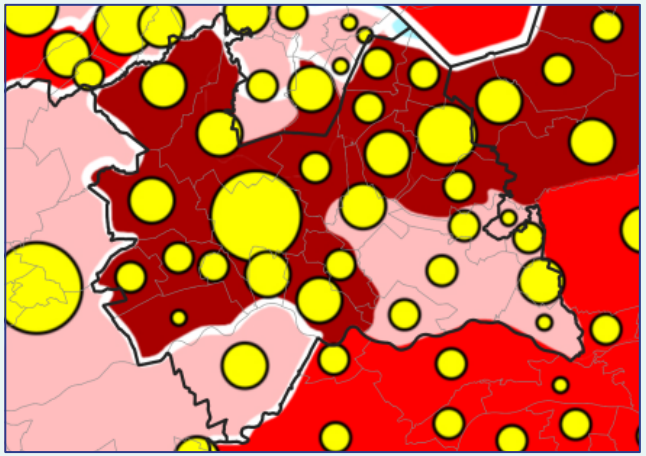
Provincie Utrecht: 160.000 woningen

Gemeente Utrecht: 60.000 woningen

Factoren groei vraag:

Toename vraag capaciteit door toename bevolking en woningbouwopgave

Meer bevolking = meer bedrijvigheid

Druk op de omgeving zorgt voor:

Mogelijke vertraging ontwikkelen nieuwe winningen

Afname aanbod door druk op bestaande winningen vanwege weersextremen en verdroging, energietransitie en vervuiling drinkwaterbronnen

Leveringszekerheid en het behoud van..

Voor de korte termijn:

- Spoor 1: Uitbreiden bestaande en verkrijgen nieuwe vergunningen
- Spoor 2: Waterbesparing
- Spoor 3: Behouden wat we hebben, winningen beschermen

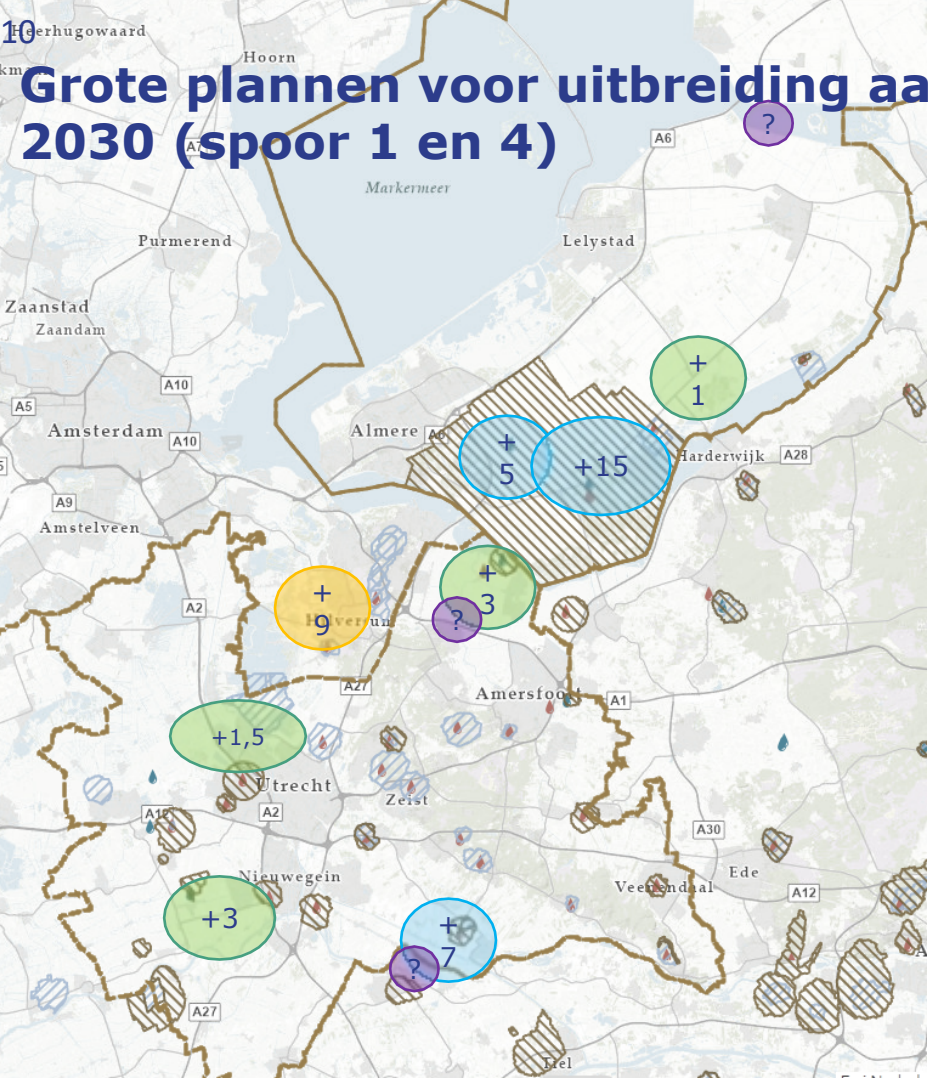
Voor de lange termijn ook (spoor 4):

- Andere bronnen toevoegen, brondiversificatie
- Water grootschalig vasthouden
- (over)Capaciteit creëren
- Waterbesparing

Watertoren Doorn

Grote plannen voor uitbreiding aanbod van 100 naar 112 Mm3 in 2030 (spoor 1 en 4)

Mogelijkheden voor uitbreiden huidig grondwaterwinning

1. Benschop (winvergunning verleend)
2. Bremerberg (winvergunning verleend)
3. Eemdijk
4. Groenekan
5. Uitnutten bestaande winningen (max + 2,5)

Vanaf 2030:

Mogelijke nieuwe grondwater winlocatie

1. Schalkwijk
2. Zuidelijk Flevoland (5 en > Mm3)
3. Nieuwe winning Randmeren

Mogelijkheden voor nieuwe bronnen

1. Waag

Vanaf 2040:

Onderzoeken duurzame drinkwatervoorziening

1. Alternatieve bronnen
2. Eemdijk/Schalkwijk
3. Ketelmeer

Spoor 2: Waterbesparing

- Grootzakelijk toetsingskader
- Stimuleren waterbesparing via bewustwording en gedragsbeïnvloeding
- Watervriendelijk bouwen

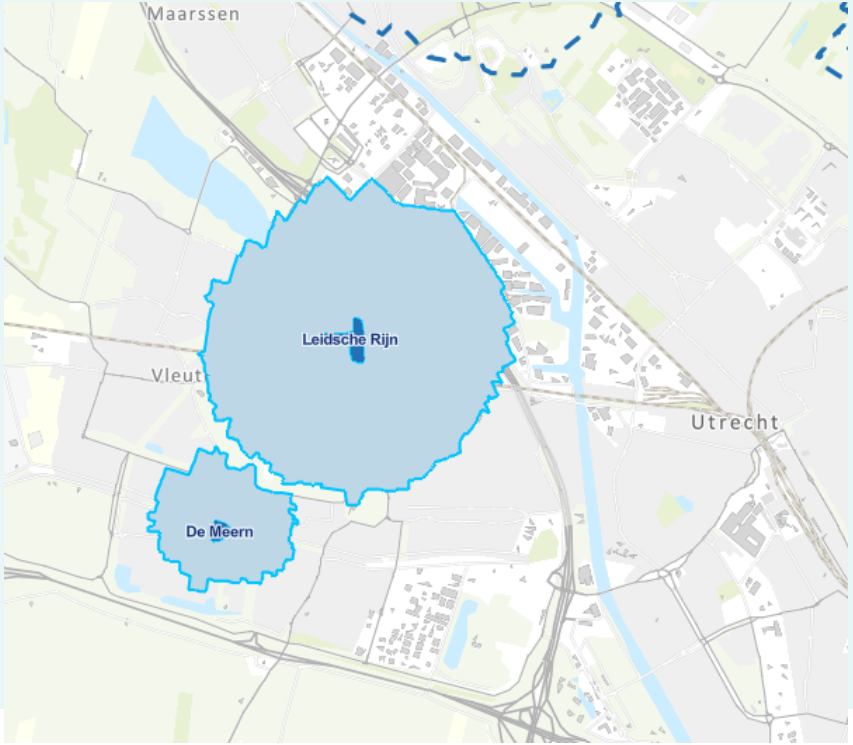
Spoor 3: Behouden wat we hebben

- Winning Leidsche Rijn 5 miljoen kuub.
- Winning De Meern 1,9 miljoen kuub.

- Verbruik binnen de gemeente Utrecht 19 miljoen kuub.

- De omliggende winningen in de Provincie leveren aanvullende capaciteit aan de gemeente Utrecht.

- Boringsvrijezone (40 m)

Spoor 3: Behouden wat we hebben

Druk op bestaande winningen de Meern en Leidsche Rijn:

- Bestaande verontreinigingen (VOCL Cartesiusweg en Amsterdamsestraatweg).
- Versnelling verspreiding verontreinigingen door functiecombinaties (bodemenergie)

Bij vervuiling moet óf gesaneerd worden óf zuivering uitgebreid. Dit zijn trajecten van 5 tot 10 jaar. We hebben niet meer de overcapaciteit om dan drinkwater te kunnen blijven leveren vanuit andere winningen. Kortom: Voorkomen is beter dan genezen.

Spoor 3: Behouden wat we hebben

Leidsche Rijn als openbaar toegankelijk park
- Eigendom Vitens, beheer gemeente
  - Graffiti op putten
  - Gemotoriseerde voertuigen
  - Bomen op leidingen

Hoe kan de gemeente Utrecht helpen?

Algemeen
- Water op politiek/bestuurlijke agenda.
- Buurgemeenten helpen (lasten en lusten).

Spoor 1 Uitbreiden winningen
- Meedenken en meewerken bij winningen die capaciteit verhogen.

Spoor 2 Waterbesparing
- Waterbesparing stimuleren, communicatie naar inwoners en bedrijven.
- Watervriendelijk woningbouw opgaven stimuleren.
- Openbaar groen voorzien van regenwater

Hoe kan de gemeente Utrecht helpen?

Spoor 3 Behouden wat we hebben

- Eerst goed onderzoek naar verspreiding vervuiling door bodemenergie vóórdat er keuzes in bodemenergie worden gemaakt. Tot die tijd terughoudend zijn met bodemenergiesystemen in diepere lagen (o.a. Papendorp en Gebiedsgericht Grondwaterbeheerplan).
- Het voorkomen en aanpakken van verontreinigingen nu en in de toekomst (handhaving en preventie)
- Naleving beheerafspraken t.a.v. o.a. bomen, graffiti (o.a. locatie Leidsche Rijn).

water

voor nu

en later

www.vitens.nl

Vitens

Waarom grondwater?

- Filter 0
- Minder zuivering en transport
- Lange reistijd
- Minder invloed droogte en warmte
- Functiecombinaties
- Maar….

Raadsinformatiebijeenkomst

Dossiernummer	4160
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	8 oktober 2024
Agendapunt	1.1
Titel	SV 2023 nr. 201 Dreigend watertekort (met antwoord)
ID	4373
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Thema	
Portefeuillehouder	
Beleidsveld	
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsinformatiebijeenkomst	18 juni 2024
Raadsinformatiebijeenkomst	**8 oktober 2024**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2023, NUMMER 201 DREIGEND WATERTEKORT

Datum	24 januari 2023
Van	College B&W
Behandeld door	E.W. Rebergen
Doorkiesnummer	0302864332
E-mailadres	e.rebergen@utrecht.nl
Kenmerk	11964650
Beleidsveld	Openbare Ruimte

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2023 nummer 201 van Charlotte Passier (Volt), Kirsten Alblas (ChristenUnie), Titus Stam (PvdA), Lisanne Snippe (Partij voor de Dieren), Rachel Heijne (GroenLinks) en Nadia Stylianou (D66) van 2 november 2023 over Dreigend tekort aan drinkwater. De antwoorden op deze vragen zijn afgestemd met Vitens. Indien bij vragen letterlijk het antwoord van Vitens is overgenomen is dit aangegeven. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Is het college ervan op de hoogte dat de huidige operationele reserve van Vitens maar 6% is?
***Antwoord* 1**
Ja, wij zijn via de aandeelhoudersvergaderingen en de artikelen van Vewin (Vereniging van waterbedrijven in Nederland) op de hoogte dat de situatie ten aanzien van de voorraad aan drinkwater in Nederland nijpend is.

Vraag 2
a. Welke rol heeft de gemeente in de extra investeringen die nodig zijn om toekomstbestendig drinkwaterreserve voor de stad te realiseren?
b. Op welke manier houdt het college hier al rekening mee, mocht dat nodig zijn?
***Antwoord* 2**
Ad a. Als aandeelhouder van Vitens worden wij tweemaal per jaar bij de aandeelhoudersvergadering geïnformeerd over de investeringsvoorstellen en de onderliggende financieringsstrategie. Daarnaast moeten wij als aandeelhouder instemmen met de drinkwatertarieven. De grote investeringen om de drinkwatervoorziening ook in de toekomst te garanderen en verder te verduurzamen zorgen voor een verhoogde investeringsvraag. De vermogenskosten die de drinkwaterbedrijven maximaal mogen betrekken bij het vaststellen van de tarieven voor hun wettelijke taken voor het leveren van drinkwater zijn echter wettelijk begrensd via de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet (afgekort WACC). De kans bestaat, als de aanpassing van de nationale WACC regeling niet lukt, dat Vitens een extra financiële impuls gaat vragen aan de aandeelhouders (en overheden die nu niet aandeelhouder zijn)

om aan de vermogensvraag voor de investeringen te kunnen voldoen. Vooralsnog is dit nog niet aan de orde.

Ad b. Vitens heeft (met de provincie Utrecht) verschillende bouwstenen uitgewerkt die de operationele drinkwatercapaciteit moeten verhogen voor 2030. Deze liggen niet binnen de gemeentegrens. Wel zijn investeringen nodig bij een aantal winningen in de nabije omgeving van Utrecht, waar de stad Utrecht van afhankelijk is en die mogelijk effect hebben op de stad. De belangrijkste is de uitbreiding van de bestaande winning in Groenekan. Daarnaast is Vitens bezig met het uitbreiden van de huidige winningen in Eemdijk en Woudenberg en het in bedrijf brengen van een nieuwe grondwaterwinning in Benschop. Onderzoeken naar het uitbreiden van drie andere bestaande locaties lopen nog. Voor de wat langere termijn is Vitens bezig met twee nieuwe drinkwatervoorzieningen namelijk Waag (Water aanvoer en aanvulling Gooi) en Schalkwijk, de realisatie hiervan ligt na 2030. Voor de gehele drinkwatervoorziening van de provincie Utrecht zijn deze bouwstenen van groot belang om binnen de planningen gehaald te worden, en daarbij dus ook voor de stad Utrecht.

Vraag 3

In 2040 zal Utrecht naar verwachting met bijna 100.000 inwoners groeien. Welke problemen voorziet het college voor deze geplande groei in relatie tot het dreigend watertekort?

a. Op welke manieren houdt het college in een vroeg stadium rekening met dit vraagstuk in relatie tot de groeiplannen voor de stad? Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het ‘temmen’ van de vraag naar water door in te zetten op waterbesparende maatregelen.
b. Is het college bereid om voor nieuwbouw te verkennen of gewerkt kan worden met een onderscheid tussen schoon water en grijs voor bijvoorbeeld het doorspoelen van de WC? Zo nee, waarom niet?

***Antwoord* 3**

Wij hebben het volste vertrouwen dat Vitens met de voorgenomen investeringen aan de groeiende vraag zal kunnen voldoen. Wij zien echter ook dat de kans aanwezig is dat niet alle maatregelen die in het antwoord bij vraag 2b worden genoemd, kunnen worden gerealiseerd of dat zij vertragen. Zeker gezien de andere opgaven zoals verdroging van natuur, klimaatverandering en energietransitie. Hierdoor is het voor Vitens en daarmee ook voor ons van groot belang om ook extra in te zetten op ‘te beschermen wat we hebben’. Dit houdt in: inzet op een goede grondwaterkwaliteit en daarmee beperken van risico’s voor verspreiding van verontreinigingen. Als dit niet (goed) lukt, dan zal de bestaande capaciteit ook afnemen en wordt het tekort nog groter. Binnen de gemeente Utrecht speelt dit bij de winningen in de Meern en Leidsche Rijn. De bescherming is geregeld in het Gebiedsplan gebiedsgericht grondwaterbeheer (2016, wordt thans herzien). Hierbij zetten we ons in dat ondiepe bodemverontreinigingen zich niet kunnen verplaatsen naar de diepere bodemlaag waar drinkwater uit wordt gewonnen. Om die reden is warmtewinning via wko’s (warmte-koude-opslag) in de diepere bodemlaag nu alleen toegestaan als dit geen negatieve effecten heeft op de grondwaterkwaliteit en daarmee op de drinkwaterkwaliteit. De capaciteit van de ondiepe bodemlaag (de laag boven de bodemlaag waaruit drinkwater gewonnen wordt) voor bodemenergie is echter beperkt, waardoor er veel druk ligt om wko-installaties ook toe te staan in de diepere bodemlaag waar drinkwater uit gewonnen wordt. We onderzoeken momenteel in het Beurskwartier of dit mogelijk is zonder dat de risico's voor het drinkwater sterk toenemen (zie de raadsbrief uit november 2023 over dit onderwerp). In het geactualiseerde gebiedsplan en de nieuwe visie ondergrond zullen we hier nader op ingaan.

Ad a. Wij stimuleren waterbesparende maatregelen. Hierbij ligt onze focus op het terugdringen van het gebruik van drinkwater in tuinen en openbaar groen, door het gebruik van regenwater en oppervlaktewater. Zo gebruiken we voor het water geven van ons openbare groen geen drinkwater en stimuleren we via ons programma Waterproof030 eigenaren om regenwater vast te houden via

bijvoorbeeld regentonnen en regenwater bij voorkeur te infiltreren in de bodem. Binnenshuis vinden wij het het doelmatigst als de Rijksoverheid waterbesparende maatregelen bindend voorschrijft in plaats van dat wij die via lokale regelgeving moeten voorschrijven (zie ook vraag 11).

Ad b. Bij de start van de wijk Leidsche Rijn heeft de gemeente ingezet op het gebruik van grijs water (ook wel huishoudwater genoemd) voor een aantal functies in de woning, zoals het doorspoelen van de wc. Helaas zijn destijds door foutieve aansluitingen van de drinkwaterleiding en de grijs waterleiding in een straat gezondheidsklachten ontstaan die in 2003 hebben geleid tot een landelijk verbod op het grootschalig gebruik van grijs water. Dit verbod geldt nog steeds. Drinkwaterbedrijven mogen geen grijs water leveren. Alleen individuele huishoudens kunnen zelf besluiten een grijs watersysteem aan te leggen. Momenteel loopt op rijksniveau een discussie of wij in Nederland net als in Vlaanderen grijswater systemen moeten gaan stimuleren en bij nieuwbouw zelfs verplichten om het drinkwaterverbruik terug te dringen.Gezien het nu nog geldende landelijke verbod doen wij nu geen experimenten, maar richten we ons zoals hierboven aangegeven op het terugdringen van het drinkwatergebruik buiten de woning. Wij zijn wel van mening dat het landelijk mogelijk gemaakt moet worden om hier ervaring mee op te doen.

Vraag 4
In het artikel wordt gesteld dat er twee manieren zijn om in tijden van dreigende tekorten toch iedereen van voldoende drinkwater te voorzien, het ‘temmen’ van de vraag en meer drinkwater produceren. De partijen zijn van mening dat het belangrijk is om in te zetten op een ‘watertransitie’ van ons watergebruik (bijvoorbeeld gebruik van ‘grijs water’ bij bedrijven en nieuwbouw) en ook op waterbesparing, aangezien er veel drinkwater wordt verspild. Deelt het college deze mening?
***Antwoord* 4**
Ja, wij delen de mening dat het belangrijk is om in te zetten op waterbesparing. Zoals bij het antwoord op vraag 3 aangegeven ligt bij ons de focus op de transitie om buiten de woning zoveel mogelijk gebruik te maken van regenwater in plaats van drinkwater, tenzij het gebruik – bij bijvoorbeeld zwembadjes – om drinkwaterkwaliteit vraagt. Daarbij geldt wel dat we het afraden om tijdens piekverbruik van drinkwater een zwembadje te vullen. Wij gaan met Vitens verkennen hoe we in de bewonerscommunicatie op dit onderwerp beter kunnen samenwerken.

Vraag 5
Op welke manier zet het college zich al in voor deze watertransitie?
a. Zo niet, is het college bereid om zich hiervoor in te gaan zetten? En zo ja, op welke manier?
***Antwoord* 5**
Zie het antwoord op vraag 3a. Verder stimuleren wij ook waterbesparing via de gemeentelijke rioolheffing, omdat wij grootverbruikers (gebruikers die meer dan 250 m3 water per jaar lozen op de riolering) een extra heffing opleggen per m3 geloosd water. Ook zetten wij volop in op het infiltreren van schoon regenwater bij nieuwbouw en herinrichtingsprojecten en via ons programma Waterproof030 op het nuttig gebruiken van regenwater en het vergroenen van tuinen bij bestaande bouw.

Vraag 6
Drinkwaterbedrijf Groningen weigert al vier jaar drinkwater te leveren aan grote, nieuwe bedrijven als zij niet per se dat drinkwater van hoge kwaliteit nodig hebben. Hoe gaat Vitens hiermee om?
Antwoord 6
Vitens weigert nu ook aanvragen van industriële onttrekkers en grote, nieuwe onttrekkers. Voornamelijk in Gelderland en Overijssel, maar recent ook in Nieuwegein. Hierbij volgt Vitens het afwegingskader voor Groot Zakelijk Klanten. Dat kader behelst drie vragen: heeft het bedrijf drinkwaterkwaliteit nodig, heeft het bedrijf al naar zijn bedrijfsprocessen gekeken of het minder of

anders kan en de laatste vraag is 'is er überhaupt drinkwater beschikbaar in het gebied'. Dit houdt in dat er dus zowel gekeken wordt naar het verkleinen van de drinkwatervraag als naar de beschikbaarheid. Daarnaast moet Vitens nieuwe aanvragen op dit moment ook afwijzen omdat de voortgang van de bouwstenen (zie ook antwoord 2) in combinatie met de toename in de vraag te onzeker is.

Vraag 7
Welke mogelijkheden zijn er in de regio om meer drinkwater te produceren?

***Antwoord* 7**
Zie antwoorden onder vraag 2.

Vraag 8
Op welke manier is de huidige problematiek op het energienet van invloed op de drinkwaterwinning?
Antwoord 8
Vitens verwacht ook bij toekomstige projecten tegen het probleem van de netcongestie aan te lopen. Dit zal mogelijk extra vertraging op de projecten veroorzaken, want geen stroomaansluiting betekent geen water op kunnen pompen of produceren. Ook stikstofproblematiek kan bij de realisatie van projecten voor problemen zorgen, omdat Vitens daardoor mogelijk niet kan of mag bouwen. Zie verder het antwoord op vraag 6 voor een antwoord op de vraag of bij de drinkwaterwinning dezelfde vraag speelt als bij de elektriciteitsvoorziening.

Vraag 9
In het artikel van NRC is te lezen dat veel waterbedrijven vergunningen hebben voor veel grotere winning dan nu, maar dat het vaak niet of te laat tot een uitbreiding van deze winning komt doordat o.a. gemeenten steeds vaker bezwaren maken of de boel vertragen. Wat is de situatie op dit vlak in Utrecht?
Antwoord 9
Volgens Vitens zijn er momenteel binnen de provincie Utrecht geen bouwstenen die (mogelijke) vertraging oplopen vanwege gemeenten die (bouw)vergunningen tegenhouden. Wel zijn er andere belangen (energietransitie, natura2000 etc.) in gebiedsprocessen die vertragend kunnen werken. Ter plaatse van Benschop is Vitens bezig met de realisatie van een nieuwe winning, maar zit nog in een gebiedsproces voor de omgevingsvergunning en mogelijke zorgen van de omgeving. Ter plaatse van Groenekan is Vitens met onderzoek op zoek naar de mate van significante invloed op Natura2000 gebied, afhankelijk hiervan zal (de grootte van) de inzet van Groenekan door de provincie worden bepaald. Daarnaast heeft Woudenberg ook nog extra vergunningsruimte die we inzetbaar maken de komende jaren.

Vraag 10
Op welke manier weegt de gemeente Utrecht dit af tegenover andere belangen in onze gemeente?
Antwoord 10
Zoals eerder aangegeven speelt het uitbreiden van winningen momenteel niet in de gemeente Utrecht. Gezien de investeringsplannen van Vitens is de verwachting dat deze vraag de komende jaren ook niet gaat spelen.

Wel is het van belang dat we samen met Vitens inzetten op behoud en bescherming van bestaande winningen. Binnen de gemeentegrenzen gaat het om de winning Leidsche Rijn en de Meern. Vitens vraagt dat wij de risico's voor verspreiding van vervuilingen zo veel mogelijk beperken. Momenteel wordt de Visie Ondergrond opgesteld. Hierin nemen we op dat we de belangrijke

ondergrondkwaliteiten – waar de voorraad grondwater er één van is – willen beschermen voor latere generaties en hoe we dat willen doen.

Vraag 11

Vewin stelt dat zonder extra maatregelen het onmogelijk is om 900.000 nieuw te bouwen woningen en gebieden waar stedelijke uitbreiding plaatsvindt op tijd van drinkwater te voorzien. In dit artikel worden nog meerdere oplossingen aangedragen naast die hierboven al genoemd zijn.
Kan het college een reactie geven op de rol en inzet van de gemeente Utrecht per oplossing?

Antwoord 11

In het artikel worden zeven oplossingen genoemd. Wij geven per oplossing aan hoe wij de rol en inzet van de gemeente zien

1. *Meer vergunningsruimte voor drinkwaterbronnen. Zoals aangegeven speelt deze vraag niet binnen de gemeente Utrecht. Wel helpen wij de bestaande drinkwaterwinningen in Leidsche Rijn en De Meern goed te beschermen.*
2. *Meer financieringsruimte voor investeringen. De investeringsruimte van drinkwaterbedrijven uit eigen vermogen wordt beperkt door een wettelijk vastgestelde vermogenskostenvoet: de Weighted Avarage Cost of Capital (WACC). Deze WACC bepaalt namelijk dat drinkwaterbedrijven maar beperkt winst mogen maken. De beperkingen van de WACC en geld lenen maken het voor drinkwaterbedrijven steeds lastiger investeringen te doen om het groeiend aantal opgaven het hoofd te bieden. Wij steunen de drinkwaterbedrijven in hun standpunt richting het Rijk dat deze regeling moet worden aangepast. Zie ook beantwoording vraag 2a.*
3. *Betere bescherming van bestaande en toekomstige drinkwaterbronnen. Utrecht voert al jaren een actief beleid om drinkwaterbronnen te beschermen. Drinkwater wordt in onze regio gewonnen uit de dieper gelegen zandlaag, het zogenoemde 2e watervoerende pakket. Deze laag wordt afgeschermd van de hogere zandlaag door een kleilaag. Wij beperken momenteel het winnen van warmte en koude uit grondwater (wko-installatie) uit het 2e watervoerend pakket om te voorkomen dat door de boringen in de kleilaag verontreinigingen uit het 1e watervoerende pakket naar het 2e watervoerend pakket kunnen komen. Dit beleid staat echter onder druk, omdat op een aantal plekken in de gemeente de maximale capaciteit voor het winnen van warmte en koude in het 1e watervoerend pakket is bereikt. In de Visie Ondergrond en de onderliggende beleidsnota Gebiedsplan Gebiedsgericht Grondwaterbeheer zullen wij een voorstel doen om hier mee om te gaan. Zie ook de antwoorden 3 en 10.*
4. *Structurele vermindering van drinkwaterverbruik. Zie voor onze inzet het antwoord op vraag 3 en 5.*
5. *Watervriendelijk bouwen opnemen in het Bouwbesluit en Drinkwaterbesluit. Wij steunen de wens van de drinkwaterbedrijven om via bindende regels in het Bouwbesluit en Drinkwaterbesluit waterbesparende maatregelen te nemen. Zoals aangegeven bij vraag 3 zijn wij voorstander om dit via Rijksbeleid te regelen en niet via eigen lokale regelgeving.*
6. *Drinkwater op de agenda bij overheden en bouwpartners. Wij zien het belang van voldoende schoon drinkwater. Om die reden steunen wij als aandeelhouder de investeringsstrategie van Vitens om ook in de toekomst aan de groeiende vraag te voldoen. Ook steunen wij de lobby van de Vewin bij het Rijk voor drinkwaterbesparende maatregelen.*
7. *Aandacht voor risico's warmtebronnen en -netten. Bodemenergiesystemen (zoals beschreven bij oplossing 3) kunnen de kwaliteit van grondwater aantasten en warmtenetten kunnen zorgen voor ongewenste opwarming van drinkwater in leidingen. Dit kan nadelig zijn voor de kwaliteit van het drinkwater. Bij de aanleg van warmtenetten zullen wij als regisseur op de ondergrond toezien op voldoende afstand tussen warmte- en drinkwaterleidingen. Verder zullen we bij de keuze van bodemenergiesystemen als toekomstige warmtebron het belang van het borgen van de drinkwaterwinning zorgvuldig meewegen.*

Hoogachtend,
Namens het college van B&W,

De secretaris de burgemeester

Schriftelijke vragen Dreigend watertekort

2 november 2023

Vragen:

Op 29 oktober verscheen in NRC een artikel over het dreigende watertekort dat steeds nijpender wordt[1]. Er valt te lezen dat drinkwaterbedrijven kampen met tekorten en de helft van de drinkwaterbedrijven houden te weinig reserves aan. Dit geldt ook voor Vitens, dat met een operationele reserve van 6% ruim onder de afgesproken grens van 10% zit. Daarbij groeit de vraag naar drinkwater door een groeiende bevolking, economische groei en meer individueel gebruik.

Eerder dit jaar stelde Volt, EenUtrecht, Partij voor de Dieren, PvdA, BIJ1 en GroenLinks al mondelinge vragen over een dreigend watertekort in 2030.[2] Wethouder Schilderman gaf toen aan dat het dreigend drinkwatertekort een groot onderwerp is waarover we elkaar vaker zouden gaan spreken en dat blijkt inderdaad zo te zijn.

De fracties Volt, ChristenUnie, PvdA, Partij voor de Dieren, GroenLinks en D66 hebben de volgende vragen:

1. Is het college ervan op de hoogte dat de huidige operationele reserve van Vitens maar 6% is?
2. Welke rol heeft de gemeente in de extra investeringen die nodig zijn om toekomstbestendig drinkwaterreserve voor de stad te realiseren?
    a. Op welke manier houdt het college hier al rekening mee, mocht dat nodig zijn?
3. In 2040 zal Utrecht naar verwachting met bijna 100.000 inwoners groeien. Welke problemen voorziet het college voor deze geplande groei in relatie tot het dreigend watertekort?

---

[1] Dreigend watertekort steeds nijpender: 'Het is niet vanzelfsprekend dat er drinkwater uit de kraan blijft stromen' - NRC

[2] Watertekort in 2030 ? - Charlotte Passier (Volt) mede namens Wilma Duitscher (EenUtrecht), Lisanne Snippe (Partij voor de Dieren), Titus Stam (PvdA), Myrthe Minnaert (BIJ1) en Rachel Heijne (GroenLinks) - U-reka Gemeente Utrecht

a. Op welke manieren houdt het college in een vroeg stadium rekening met dit vraagstuk in relatie tot de groeiplannen voor de stad? Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het ‘temmen’ van de vraag naar water door in te zetten op waterbesparende maatregelen.
b. Is het college bereid om voor nieuwbouw te verkennen of gewerkt kan worden met een onderscheid tussen schoon water en grijs voor bijvoorbeeld het doorspoelen van de WC? Zo nee, waarom niet?

In het artikel wordt gesteld dat er twee manieren zijn om in tijden van dreigende tekorten toch iedereen van voldoende drinkwater te voorzien, het ‘temmen’ van de vraag en meer drinkwater produceren.

De partijen zijn van mening dat het belangrijk is om in te zetten op een ‘watertransitie’ van ons watergebruik (bijvoorbeeld gebruik van ‘grijs water’ bij bedrijven en nieuwbouw) en ook op waterbesparing, aangezien er veel drinkwater wordt verspild.

4. Deelt het college deze mening?
5. Op welke manier zet het college zich al in voor deze watertransitie?
    a. Zo niet, is het college bereid om zich hiervoor in te gaan zetten? En zo ja, op welke manier?
6. Drinkwaterbedrijf Groningen weigert al vier jaar drinkwater te leveren aan grote, nieuwe bedrijven als zij niet per se dat drinkwater van hoge kwaliteit nodig hebben. Hoe gaat Vitens hiermee om?
7. Welke mogelijkheden zijn er in de regio om meer drinkwater te produceren?
8. Op welke manier is de huidige problematiek op het energienet van invloed op de drinkwaterwinning?

In het artikel van NRC is te lezen dat veel waterbedrijven vergunningen hebben voor veel grotere winning dan nu, maar dat het vaak niet of te laat tot een uitbreiding van deze winning komt doordat o.a. gemeenten steeds vaker bezwaren maken of de boel vertragen.

9. Wat is de situatie op dit vlak in Utrecht?
10. Op welke manier weegt de gemeente Utrecht dit af tegenover andere belangen in onze gemeente?

Vewin stelt dat zonder extra maatregelen het onmogelijk is om 900.000 nieuw te bouwen woningen en gebieden waar stedelijke uitbreiding plaatsvindt op tijd van drinkwater te voorzien. In dit artikel worden nog meerdere oplossingen aangedragen naast die hierboven al genoemd zijn. [3]

11. Kan het college een reactie geven op de rol en inzet van de gemeente Utrecht per oplossing?

Gesteld door:

- Charlotte Passier, Volt
- Kirsten Alblas, ChristenUnie
- Titus Stam, PvdA
- Rick van der Zweth, PvdA
- Lisanne Snippe, Partij voor de Dieren
- Rachel Heijne, GroenLinks
- Nadia Stylianou, D66

[3] Drinkwatertekort bottleneck voor nieuwbouw - Drinkwaterplatform

Raadsinformatiebijeenkomst

Dossiernummer	4162
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	8 oktober 2024
Agendapunt	1.2
Titel	Vitens: mogelijk geen drinkwateraansluiting bij nieuwe woningen - Charlotte Passier (Volt), mede namens Kirsten Alblas (ChristenUnie), Marijn de Pagter (VVD), David Bosch (UtrechtNu!), Jantine Zwinkels (CDA) en Nadia Stylianou (D66)
ID	4375
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Thema	
Portefeuillehouder	
Beleidsveld	
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsinformatiebijeenkomst	18 juni 2024
Raadsinformatiebijeenkomst	**8 oktober 2024**

Voorgesteld besluit

Mondelinge vragen Vitens: mogelijk geen drinkwateraansluiting bij nieuwe woningen

4 april 2024

Vragen:

‘Vitens: mogelijk geen drinkwateraansluiting bij nieuwe woningen’ zo kopte de NOS gisteren. Niet alleen nieuwe stroomaansluitingen staan onder druk vanwege de netcongestie, we lopen nu ook tegen problemen aan voor onze drinkwatervoorziening. Sommige bedrijven kunnen al niet op het drinkwaternet worden aangesloten en dit gaat mogelijk ook gelden voor nieuwe woningen, daarvoor waarschuwt Vitens in het FD.

Op 6 april vorig jaar stelden Volt, EenUtrecht, Partij voor de Dieren, PvdA, BIJ1 en GroenLinks al mondelinge vragen over een mogelijk Watertekort in 2030. Eind vorig jaar volgden schriftelijke vragen over hetzelfde onderwerp, mede ingediend door ChristenUnie, PvdA, Partij voor de Dieren, GroenLinks en D66.

Met het nieuwsbericht van gisteren is de urgentie rondom dit vraagstuk nogmaals onderstreept.

De fracties Volt, ChristenUnie, VVD, UtrechtNu! en het CDA hebben daarom de volgende vragen:

1. Wat zijn mogelijke gevolgen voor de huidige bouwplannen en op welke termijn gaan we te maken krijgen met deze gevolgen?
2. Wat zijn mogelijke gevolgen in het geval van een crisissituatie? (bijvoorbeeld in het geval van extreme droogte of een cyberaanval)
3. Wat is de visie van het college voor onze rol als gemeente in dit watervraagstuk? (bijvoorbeeld: hoe gaan wij bijdragen aan bruikbaar drinkwater, wat vragen wij van onze inwoners)

Gesteld door:

- Charlotte Passier, Volt
- Kirsten Alblas, ChristenUnie
- Marijn de Pagter, VVD
- David Bosch, UtrechtNu!
- Jantine Zwinkels, CDA
- Nadia Stylianou, D66

Raadsinformatiebijeenkomst

Dossiernummer	4161
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	8 oktober 2024
Agendapunt	1.3
Titel	Watertekort in 2030 ? - Charlotte Passier (Volt) mede namens Wilma Duitscher (EenUtrecht), Lisanne Snippe (Partij voor de Dieren), Titus Stam (PvdA), Myrthe Minnaert (BIJ1) en Rachel Heijne (GroenLinks)
ID	4374
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Thema	
Portefeuillehouder	
Beleidsveld	
Referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsinformatiebijeenkomst	18 juni 2024
Raadsinformatiebijeenkomst	**8 oktober 2024**

Voorgesteld besluit

Mondelinge vragen Watertekort in 2030?

6 april 2023

Vragen:

Afgelopen week kwam in het nieuws dat er snel actie nodig is om te voorkomen dat we in 2030 een tekort aan drinkwater hebben. Om dit te voorkomen moet snel een pakket aan maatregelen worden genomen. Dat is urgent, want sommige drinkwaterbedrijven hebben nu al te weinig reserves, aldus het RIVM.

Dit gaat Utrecht ook aan, want Vitens is een van de drinkwaterbedrijven die vrijwel direct meer capaciteit nodig hebben.

Hoewel de gemeente Utrecht niet zelf verantwoordelijk is voor het drinkwater van haar bewoners, is de gemeente wel aandeelhouder. Daarbij is Utrecht ook een ‘Global Goals City’. Ons lokale beleid koppelen we aan de wereldwijde duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Schoon water en sanitair is één van de doelen, daarbij gaat het over het verzekeren van toegang tot duurzaam beheer van water en sanitaire voorzieningen voor iedereen.

De fracties Volt, EenUtrecht, Partij voor de Dieren, Partij van de Arbeid, BIJ1 en GroenLinks hebben daarom de volgende vragen:

1. Wat zijn de eventuele gevolgen/risico’s van de te verwachten tekorten voor de gemeente Utrecht?
2. Wat doet de gemeente om tekorten te voorkomen?
3. Hoe bereid de gemeente zich voor op de te verwachten tekorten?
4. Wat doet de gemeente om de achteruitgang van de toestand van de grondwaterlichamen te beperken/voorkomen conform KRW-doelen?

Gesteld door:

- Charlotte Passier, Volt
- Wilma Duitscher, EenUtrecht
- Lisanne Snippe, Partij voor de Dieren
- Titus Stam, PvdA
- Myrthe Minnaert, BIJ1
- Rachel Heijne, GroenLinks

Stoppen met beboeten Buitenslapers

Basisinformatie

Datum	08 Oktober 2024
Gespreksleider	*Ilse Raaijmakers*
Tijd	19:30-20:30
Zaal	Grote Trouwzaal
Soort bijeenkomst	Bespreken raadsvoorstel / schriftelijke vraag/ raadsbrief / commissiebrief
Portefeuillehouder	Burgemeester Sharon Dijksma
Vervolg	De gemeenteraad debatteert over dit onderwerp tijdens de vergadering van de commissie: Openbare orde en Veiligheid De raad besluit in principe hier over tijdens de eerstvolgende raadsvergadering. Wilt u nog informatie delen met raadsleden, stuur dit naar raadsinformatiebijeenkomst@utrecht.nl
Links naar	Website gemeente en facebook
Deelnemers	**1** Deelnemer- Leger des Heils. 2 Deelnemers- Klepierre. 1 Deelnemer- Tussenvoorziening. 3 Deelnemers.

Programma

Presentatie(s)
Vragen raadsleden
Indieners van zienswijzen/mening van betrokkenen/deelnemers aan het woord
Vragen raadsleden
Reflectieronde

Motivatie

De volgende fracties willen informatie ophalen over het mogelijk stoppen met beboeten van buiten slapen. Hoewel buiten slapen doorgaans niet vaak beboet zou worden, tonen cijfers en ervaringen uit de stad aan dat dit in de praktijk regelmatig gebeurt. Het college komt na de zomer met een brief over dit onderwerp en het mogelijk schrappen van buiten slapen uit de APV en ambtenaren zullen een korte toelichting geven over de stand van zaken. Tijdens deze RIB komen dus vooral partners en experts uit het veld aan het woord die in gesprek gaan met raadsleden

Agendeerders
Stevie Nolten, BIJ1, Titus Stam, PvdA, Mahaar Fattal, GroenLinks, Sjaak van Bemmel, Partij voor de Dieren, Mahmut Sungur, DENK, Ruben Snijder, Student & Starter, Gert Dijkstra, Een Utrecht

Bijdrage

Veiligheid rond Thuiswedstrijden FC Utrecht

Basisinformatie

Datum	08 Oktober 2024
Gespreksleider	Fred Dekkers
Tijd	20:30- 21:30
Zaal	Grote Trouwzaal
Werkvorm	Regulier
Portefeuillehouder	Sharon Dijksma, Eva Oosters
Vervolg	Dit onderwerp is nog niet geagendeerd voor een debat in de gemeenteraad. Wilt u nog informatie delen met raadsleden, stuur dit naar raadsinformatiebijeenkomst@utrecht.nl
Links naar	Website gemeente en facebook
Deelnemers	Deelnemer, Supportersvereniging FC Utrecht. Deelnemer – Politie Utrecht. Deelnemer- KNVB.

Programma

20:30 – 20:40 Gemeente Utrecht
20:40 – 20:50 FC Utrecht
20:50 - 20:55 Vragen raadsleden
20:55 - 21:05 Politie
21:05 - 21:15 Supportersverenigingen
21:15 - 21:30 Vragen raadsleden

Motivatie

Geagendeerd door Bert van Steeg (CDA), Derk van Bergen (ChristenUnie), Maarten Koning (Geagendeerd D66), Ruud Maas (Volt), Gert Dijkstra (EenUtrecht), Tess Meerding (VVD), Mahaar Fattal (GroenLinks) en Titus Stam (PvdA)

FC Utrecht speelt een belangrijke rol in de stad. Iedere thuiswedstrijd trekt ruim 20.000 bezoekers en FC Utrecht kan worden gezien als een echte volksclub. De thuiswedstrijden gaan helaas ook gepaard met grote veiligheidsuitdagingen. De confrontaties tussen supporters en met politie waren afgelopen jaar vaker onderdeel van discussie in de raad. De fracties van CDA, CU, D66, Volt, EenUtrecht, VVD, PvdA, Denk en GroenLinks hebben naar aanleiding van deze incidenten behoefte aan een

informatiebijeenkomst met betrokken partijen. Doel van de bijeenkomst is een beter beeld te krijgen van de veiligheidsuitdagingen in en om het stadion, de stappen die afgelopen jaren gezet zijn, de inzet van politie/ME en FC Utrecht zelf en de supportersgroepen die de rellen veroorzaken. Op basis van deze informatie willen genoemde fracties praten over stappen die nog kunnen worden gezet om het verloop van thuiswedstrijden van FC Utrecht te verbeteren.

Bijdrage

-